

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1975

BRNO 1977

Zachránovací výzkum ukázal, že exponované místo bylo v průběhu pravěkých osidlovacích procesů průběžně vyhledávané místo pobytu. V daném prostředí a v podmínkách rychlého přemístování zemin těžkým strojovým parkem byly získány i první zkušenosti, které budou využívány pro úspěšnější splnění úkolů zachránovacích akcí při pokračující výstavbě Pálavských jezer.

P o z n á m k a :

1 B. Klíma jr., Slovanská polozemnice z Dolních Věstonic /okr. Břeclav/, PV 1973, 69-70, tab. 74-75.

Rettingsgrabung auf dem Strassenbau bei Dolní Věstonice /Bez. Břeclav/. Beim Baue der neuen Strasse wurden westlich von Dolní Věstonice mehrere prähistorische Objekte und Funde erfasst. Sie gehörten vor allem der mittleren und jüngeren Burgwallzeit, der römischen Kaiserzeit, der Latènezeit, der Velatiker und Úněticer Kultur und der Kultur mit Volutenkeramik an. Die Rettungsgrabung zeigte, dass der ziemlich exponierte Ort im Verlaufe der Besiedlungsprozesse zu einem Aufenthalt durchlaufend aufgesucht worden war. In den Bedingungen der schnellen Versetzung von Erden durch schwere Maschinen gewannen Mitarbeiter des Institutes auch die ersten Erfahrungen, die sie zur erfolgreicheren Erfüllung der Aufgaben, bei den Rettungsaktionen während des fortsetzenden Ausbaues der Pollauer Staueisen ausnützen werden.

Z J I Š Ť O V A C Í V Ý Z K U M V P Ř Í T L U K Á C H

/ okr. Břeclav /

Stanislav S t u c h l í k, AÚ ČSAV Brno

V rámci studia středodunajské mohylové kultury byl v Přítlukách na jižní Moravě podniknuta sondážní výzkum. Lokalita je známa již z dřívějších let, kdy zde bylo kromě mohylníku pražského typu¹ a sídliště ze stejného období² prozkoumáno v letech 1952 až 1956 i sídliště středodunajské mohylové kultury.³ Naleziště se nachází v trati "Obecní pastviny" na břehu slepého ramene Dyje. Při výzkumu byly položeny 4 sondy, které obklopovaly již dříve prozkoumaný prostor. Sondy II a III poskytly v podstatě pouze negativní výsledky. V sondě I byla zachycena nevýrazná kulturní vrstva, která obsahovala nepočtený stře-pový materiál, mazanici a zvířecí kosti. Keramiku z této sondy lze datovat do staršího období mohylové kultury a je možno ji dát do spojitosti s výše zmíněným sídlištěm. V sondě IV byla zachycena kulturní vrstva s poměrně bohatou keramikou z 15. - 16. století a jedna malá jáma s několika střepy, které je možno s určitou pravděpodobností zařadit do kultury s moravskou malovanou keramikou.

P o z n á m k y :

1 J. Poulík, Staroslovanské mohylové pohřebiště v Přítlukách na Moravě, AR III, 1951, 97-100, 113-116, 275, 283.

2 M. Kostelníková, Výzkum staroslovanského sídliště v Přítlukách /okr. Břeclav/, PV 1968, Brno 1969, 39; PV 1969, Brno 1970, 21.

3 Z. Trnáčková, Objekty středodunajské mohylové kultury v Přítlukách na Moravě, AR VI, 1954, 746-751, 833, 839; Z. Trnáčková, Dokončení výzkumu mohylového objektu u Přítluk, PV 1956, Brno 1959, 72.

Feststellungsgrabung in Přítluky /Bez. Břeclav/. Im Rahmen des Studiums der donauländischen Hügelgräberkultur wurde in Přítluky in Südmähren eine Sondagegrabung vorgenommen. Auf der Lokalität hat man in den vergangenen Jahren ein Hügelgräberfeld und eine Siedlung des Prages Types² und eine Siedlung der donauländischen Hügelgräberkultur³ untersucht. Bei der Grabung wurde eine undeutliche Kulturschicht der Hügelgräberkultur mit Keramik, Lehmewurf und Tierknochen erfasst. Ausser diesem wurde noch eine Grube mit mährischer bemalter Keramik und der Teil einer Schicht mit reichem keramischem Material aus dem 15. - 16. Jahrhundert untersucht.

DALŠÍ NÁLEZY Z NOVÉ CHMELNICE U LIPNÍKU

/ okr. Přerov /

Jiří P a v e l č í k, AÚ ČSAV Brno

V průběhu letošního roku /1975/ získali J. Tomáš, P. Dadej a autor další materiál ze sídliště lidu

s lineární keramikou z prostoru nové chmelnice. Terénním průzkumem se podařilo upřesnit rozlohu lokality. Osada s lineární keramikou zaujímá západní část chmelnice v prostoru kóty 229. Nálezy se koncentrují zejména na ploše vymezené na severu polní cestou, na západě alejí stromů, na jihu terasou řeky Bečvy a na východě patnáctou řadou /počítáno od západu/ nosných sloupů. Zlomky keramiky z období popelnicových polí pocházejí z pole přiléhajícího ze severní strany ke zmíněné již polní cestě. Nově se podařilo zjistit stopy osídlení i na rozsáhlém láně, navazujícím za alejí na západní okraj chmelnice. V jižním sektoru nad hranou terasy pokračuje lineární osada. V severní části při cestě jsme zjistili několik tmavých skvrn - narušených objektů, z nichž pochází mladohradištní keramika.

Mezi nalezenými doklady hmotné kultury si zaslouží největší pozornost materiál lineární keramiky. Výzdobu tenkostěnných nádob tvoří především ryté linie nebo závitnice s typickými "notovými hlavičkami". Jednou se vyskytla vpichy vyplňovaná páska.

Mimo keramiku jsme našli zlomky kopytovitých klínů a seker. V kolekci štípané industrie převládají jádra a výrobní odpad. Poměrně hojně jsou zastoupeny i nástroje /čepele, škrabadla, hroty/ a gracilní odštěpovače a otloukače z kvarcitu nebo rohovce.

L i t e r a t u r a :

J. Pavelčík, 1975, Osada lidu s lineární keramikou u Lipníku /okr. Přerov/, Brno, PV 1974.

Weitere Funde aus dem neuen Hopfenfeld /"Nová chmelnice" bei Lipník /Bez. Přerov/. Im Jahre 1975 setzte die Terrainuntersuchung der Siedlung mit Linearbandkeramik auf "Nová chmelnice" bei Lipník nad Bečvou /Bez. Přerov/ fort. In ihrem Rahm gelang es das Ausmass der Lokalität zu präzisieren und die Lage der Funde aus dem Zeitabschnitt der Urnenfelderkultur und der jüngeren Burgwallzeit zu bestimmen.

NOVÁ PRAVĚKÁ SÍDLIŠTĚ NA KATASTRU OBCE BÍLOVICE - LUTOTÍN

/ okr. Prostějov /

Miroslav Š m í d, Muzeum Prostějovska, Prostějov

/ Obr. 50, 51 /

V průběhu roku 1975 jsem prováděl povrchový sběr a terénní průzkum na katastru obce Bílovice-Lutotín, okr. Prostějov. Mimo již dříve známé archeologické lokality zaujala moji pozornost koncentrace několika prehistorických sídlišť na polích kolem trati Jestřábí rokle. Tímto názvem je označován žleb, ležící asi 2 km západně obce Bílovice, který ústí na straně severní do inundačního pásma říčky Romže.

Z pravé strany přiléhá k Jestřábí rokle mírný svah obrácený k severu a ohraničený na spodní straně prudkým břehem. Zde v poloze Zlámané se rozprostírá sídliště s moravskou malovanou keramikou /SMO-5, Prostějov 5-4, 0 + 250m až 425m - 1.500 + 250m až 425m/ převrstvené ze západní strany sídlištěm rázu slezského /SMO-5, Prostějov 5-4, 0 + 150m až 250m - 1.500 + 350m až 475m/. Na základě získaného materiálu lze sídliště s MMK zařadit do 4. fáze vývoje této kultury /obr. 50/.

V poloze Pod hájem ležící přímo v inundačním pásmu Romže /SMO-5, Prostějov 5-3, 0 + 250m až 425m - 0 + 5m až 100m/ jsem prováděl sběr laténské keramiky. Kromě běžné keramiky zdobené hřebčinkami jsem našel zlomek okraje zpracovaný technikou typickou pro Středočeskou oblast /obr. 51 : 4/.

Množství laténské keramiky jsem nacházel rovněž z levé strany Jestřábí rokle v trati Bílovický háj. V tomto případě jde o zalesněný svah obrácený k severu, pod jehož vrcholem je vyhlouben 100m dlouhý příkop, ohraničený z vnější strany valem. Na západní straně příkop končí prudkým srázem a val se v pravém úhlu stáčí k Romži kde na pokraji lesa mizí. Přesto, že jsem v těsné blízkosti valu /SMO-5, Prostějov 5-3, 0 + 150m - 0 + 30m / našel laténskou a slezskou keramiku, není prehistorická příslušnost této fortifikace prokázána. Společně s keramikou jsem v této poloze našel i několik kousků strusky. Větší množství strusky jsem nacházel v trati Mostky, vzdálené 200m JV od valu /SMO-5, Prostějov 5-4, 0 + 50m - 1.500 + 375m/. Důkladnější průzkum této trati byl znemožněn tím, že celá plocha byla oseta zemědělskou kulturou.

P o z n á m k y :

1 A. Gottwald, Můj archeologický výzkum, Prostějov, 1931.

2 L. Jansová, Münzprägung auf dem Oppidum Závist, PA 1974, str. 1 - 33.

P Ř E H L E D V Ý Z K U M Ů 1 9 7 5

Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhový
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : Doc. dr. B. Klíma, A. Životská
Na titulním listě : nádobka z velatického žárového hrobu ze Šlapanic
Tisk : Geografický ústav ČSAV v Brně
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejně